

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.510/2021/8.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Gyűlvéshi Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Gyűlvéshi Zsuzsanna ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Balázs F. Gábor ügyvéd (cím3)

A per tárgya:

kártalanítás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.483/2021/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 25.P.22.989/2017/125.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a felperesnek 4.135.000 (négymillió-százharmincötezer) forint, az alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes jogelődje, a név, valamint az név1 és az alperes 2003. szeptember 23-án szerződést (a továbbiakban: Megállapodás) kötöttek, amely szerint a felperes jogelődje és az alperes között 2001. július 21-én létrejött üzletrész adásvételi szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésére tekintettel a felperes jogelődje az üzletrész adásvételi szerződés megkötésének napján hatályos törzstőke 80%-át képviselő részvények alperes részére való visszaszolgáltatását vállalta. Kikötötték, hogy az alperesnek emiatt 1.584.521.871 forintot kell visszafizetnie a felperes jogelődje részére, mely kötelezettségének kizárólag olyan módon tesz eleget, hogy a Megállapodásban meghatározott részleges kereskedelmi jogokat a felperes jogelődjére korlátlan időre átruházza.

[2] A felperes az említett kereskedelmi jogokat az általa 2005-ben alapított név2 elnevezésű gazdasági társaságba apportálta.

[3] A felperes és az név2 a 2014. szeptember 2-án kötött engedményezési szerződésben megállapították, hogy álláspontjuk szerint a fentiekben meghatározott kereskedelmi jogok nem tartoznak az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.) 75. § (3) bekezdésének hatálya alá. Megállapodtak ugyanakkor arról, hogy az név2 a hivatkozott jogszabályi rendelkezés alapján a kereskedelmi jogok bármely részének átszállása következtében az alperessel szemben az Ectv. hatálybalépésével esetlegesen létrejött jogviszonyból eredő kártalanításra vonatkozó jövőbeni követelését átruházza a felperesre.

[4] A felperes által megszerzett, az Ectv. 8. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó jogok 2012. január 1-jével az Ectv. 75. § (3) bekezdése alapján visszaszálltak az alperesre.

[5] A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választottbíróság a VB/16046. számú ítéletében megállapította, hogy a felek között a Megállapodásban meghatározott részleges kereskedelmi jogok közül – az Ectv. 75. § (3) bekezdése alapján – a törvény erejénél fogva mely jogok szálltak vissza az alperesre.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperes 2015. augusztus 25-én indított pert az alperes ellen, és keresetében annak megállapítását kérte, hogy az Ectv. 75. § (3) bekezdése alapján visszaszálló jogok valós piaci értéke 35.000.000 forint. Többszöri keresetváltoztatást követően a 2019. április 11-én megváltoztatott keresetében kérte annak megállapítását, hogy az Ectv. alapján elvett jogok értéke 228.000.000 forint; kérte továbbá az alperest ezen összeg és annak 2012. január 1-jétől

számított késedelmi kamatának megfizetésére kötelezni. Keresetének jogalapjaként az Ectv. 8. § (1) bekezdését, 75. § (3) és (4) bekezdését jelölte meg.

[7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott a felperes aktív perbeli legitimációjának hiányára és a keresetváltoztatások meg nem engedett voltára. Emellett a követelés 35.000.000 forintot meghaladó része tekintetében elévülési kifogást is előterjesztett.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 228.000.000 forint és ezen összeg után 2012. január 1-jétől számított késedelmi kamat felperes részére történő megfizetésére kötelezte.

[9] Mindenekelőtt rögzítette, hogy az utolsó keresetváltoztatás nem valódi tárgyi keresethalmazatot tartalmazott. Ezt azzal indokolta, hogy az Ectv. 75. § (3) bekezdésében szereplő „bíróság állapítja meg” fordulat nem egy megállapításra irányuló keresetet jelent, hanem ténylegesen marasztalási petitumnak minősül. Emiatt azt állapította meg, hogy a felperesnek mindösszesen egy, marasztalásra irányuló kereseti kérelme volt, amelynek megalapozottságáról kellett dönten.

[10] Az ellenkérelemre tekintettel elsődlegesen az anyagi jogi perbeli legitimáció hiányával kapcsolatos kifogást bírálta el. Mivel pedig a jogutódlás láncát zártak, végig követhetőnek találta, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a kártalanítási követelés jogosultja a felperes, aki így anyagi jogi perbeli legitimációval rendelkezik.

[11] Ezt követően a keresetváltoztatások megengedhetőségét vizsgálta. Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy a felperes valamennyi esetben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) által megengedett módon élt a keresetváltoztatás jogával, és ezért az utolsó, 2019. április 11-én előterjesztett keresetről kellett dönten. E keresetváltoztatás vonatkozásában annak tulajdonított jelentőséget, hogy mivel a pertárgyérték meghaladta a 200.000.000 forintot, ezért a régi Pp. 146/B. §-a szerint a régi Pp. 146/A. §-ában foglaltakat nem kellett vizsgálnia. Mindazonáltal ezt a keresetváltoztatást a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdése alapján is megengedhetőnek tartotta.

[12] Az alperes elévülési kifogásának elbírálásakor abból indult ki, hogy a követelés esedékessé válásának időpontja 2012. január 1., az Ectv. 75. § (3) bekezdésének hatálybalépése volt. Ehhez képest a keresetlevél 2015. augusztus 25-én történt benyújtását a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 324. § (1) bekezdésében meghatározott elévülési határidőn belülnek tartotta, mely magatartás a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint az elévülést megszakította. Erre tekintettel hangsúlyozta, hogy mivel a felperes a 228.000.000 forint értékű, marasztalásra irányuló végleges kereseti kérelmét 2019. április 11-én, az elévülési határidőn belül terjesztette elő, az elévülési kifogás nem foghatott helyt.

[13] A követelés jogalapja kapcsán hivatkozott a választottbírói ítéletre, amely a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény 57. § (1) bekezdése alapján ugyanolyan hatállyal bír, mint az állami bíróságok által hozott ítélet, azaz anyagi jogerővel rendelkezik. Ennélfogva irányadónak tekintette, hogy a megállapodásban felsorolt és a választottbírói ítéletben meghatározott részleges kereskedelmi jogok az Ectv. 75. § (3) bekezdése értelmében, a törvény erejénél fogva visszaszálltak az alperesre. Kiemelte, hogy az utóbbi jogszabályhely egyértelmű kártalanítási jogot biztosított a felperes számára, és a felek között a kártalanítás összegéről megállapodás nem jött létre. Az e kérdésben a felperes indítványára kirendelt szakértő szakvéleményét aggálymentesnek tartotta, és azt az ítélezése alapjául elfogadta. Annak alapján tényként állapította meg, hogy a részleges kereskedelmi

jogok értéke 259.000.000 forint volt, és ezért – a régi Pp. 215. §-ában írt kérelemhez kötöttség elvére figyelemmel – a végleges keresettel egyezően marasztalta az alperest.

[14] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes marasztalását 35.000.000 forintra és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira leszállította, egyebekben helybenhagyta.

[15] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes nem valódi tárgyi keresethalmazatot terjesztett elő, az ugyanis a régi Pp. 123. §-a szerinti megállapítási keresetet nem tartalmazott. Arra is utalt, hogy a kereseti kérelmek eshetőleg kapcsolatára tekintettel a bíróságnak egy kereseti kérelemről kellett döntenie, és részítélet hozatalának nem volt helye.

[16] Helytállónak tartotta továbbá az elsőfokú bíróságnak az aktív perbeli legitimáció fennállásával kapcsolatban kifejtett és az alperes által a fellebbezésében vitatott álláspontját.

[17] A keresetváltoztatások megengedhetőségének kérdésében azonban az elsőfokú bíróságtól részben eltérően foglalt állást. Az első, a 2015. november 27-i tárgyaláson előterjesztett keresetváltoztatás tartalmát úgy határozta meg, hogy a felperes elsődlegesen a visszazálló kereskedelmi jogok után járó kártalanítás összegének 35.000.000 forintban való megállapítását, másodlagosan az alperes ezen összegű marasztalását kérte. Hivatkozása szerint erre a keresetváltoztatásra és a további keresetváltoztatásokra is a régi Pp. 146/A. §-ának rendelkezéseit kellett alkalmazni, a fenti pertárgyértékre figyelemmel ugyanis a régi Pp. 146/B. § alkalmazhatósága még nem merült fel. A 2016. december 29-i keresetváltoztatást – az elsőfokú bírósággal egyezően – hatálytalannak, míg a 2017. október 17-i keresetváltoztatást – az alperes hozzájárulásának hiányára is tekintettel – meg nem engedettnek tartotta. Éppen ezért megállapította, hogy a felperes 2017. december 29-i és 2018. január 9-i perbeli nyilatkozatai nem minősültek keresetváltoztatásnak, mivel a felperes tartalmilag a 2015. november 27-én módosított keresetét tartotta fenn. Az elsőfokú bírósággal szemben ugyanakkor a 2018. december 14-én előterjesztett keresetváltoztatást a régi Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt tartalmi követelménynek való meg nem felelés miatt a tárgyalásra alkalmatlannak, egyúttal a régi Pp. 146/A. § (1) bekezdésébe ütközőnek tekintette. Az ezt követő, 2019. április 11-i keresetváltoztatás megengedhetősége vonatkozásában viszont egyetértett az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokkal.

[18] Az elévülési kifogás megalapozottságának vizsgálatakor figyelemmel volt arra, hogy – a fentiek szerint – a felperes a keresetlevél benyújtását követően a régi Pp. rendelkezéseinek megfelelően előbb 2015. november 27-én, majd 2019. április 11-én módosította a keresetét. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy mivel az utóbbi keresetváltoztatást az Ectv. 75. § (4) bekezdésének hatálybalépését és az ott meghatározott elévülési idő bekövetkezését követően terjesztette elő, ezért az az elévülés megszakítására nem volt alkalmas. Rámutatott: a felperes a keresettel érvényesített 35.000.000 forintot meghaladóan az Ectv. 75. § (3) és (4) bekezdése értelmében a 2018. december 30-án bekövetkezett elévülést az ott írt kizárólagos módon nem szakította meg. Álláspontja szerint ezért az említett összeget meghaladóan a kártalanítási igény a régi Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint bírósági úton nem érvényesíthető, és e körben a keresetet további érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

[20] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 146/A. §-át, 146/B. §-át, 177. §-át és 206. § (3) bekezdését, az Ectv. 75. § (3) és (4) bekezdését, valamint a régi Ptk. 324. § (1) bekezdését, 325. § (1) bekezdését, 326. § (1) bekezdését és 327. § (1) bekezdését jelölte meg.

[21] Előadta, hogy az Ectv. 75. § (3) és (4) bekezdését is alaptörvény-ellenesnek tartja, az ennek megállapítására és a hivatkozott jogszabályhelyek megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszait azonban az Alkotmánybíróság visszautasította, emiatt pedig az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult.

[22] Az Ectv. 75. § (3) bekezdését úgy értelmezte, hogy az anyagi jogszabályként a bíróságok hatáskörébe utalja a kártalanítás összegének megállapítását, és ezért az ezzel összefüggő megállapítás iránti kereseti kérelem nem tekinthető a régi Pp. 123. §-a szerinti megállapítási keresetnek.

[23] Az Ectv. 75. § (4) bekezdése kapcsán arra hivatkozott, hogy az azt megállapító 2018. évi XLVI. törvény 11. §-a nem rendelkezett a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazhatóságáról. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a már megindított, az Ectv. 75. § (3) bekezdése szerinti eljárásban rövidebb, öt hónapos elévülési határidő alkalmazása fel sem merülhet. Lényegesnek tartotta, hogy arra az összegre lehet marasztalást kérni, amelyet a bíróság a peres eljárás során megállapított, és amikor az Ectv. 75. § (4) bekezdése hatályba lépett, az alperesre visszaszálló jogok értékének megállapítása iránti peres eljárás már közel három éve folyamatban volt. Álláspontja szerint az Ectv. 75. § (4) bekezdésében meghatározott elévülési határidő legfeljebb a marasztalási igényre vonatkozhatott, és nem a piaci ár megállapítására.

[24] Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a követelés esedékessé válásának időpontját, amely 2012. január 1., az Ectv. 75. § (3) bekezdés hatálybalépésének időpontja volt. Kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság a 2019. április 11-i végleges, marasztalásra irányuló kereseti kérelem előterjesztését nem tartotta alkalmasnak az elévülés megszakítására, holott a keresetlevél benyújtása még az ötéves elévülési határidőn belül történt, amely az elévülést megszakította, és arra tekintettel az említett keresetváltoztatást is az elévülési határidőn belül terjesztette elő. Ugyanebben a körben arra is utalt, hogy 2018. december 14-én az Ectv. 75. § (4) bekezdésében meghatározott öt hónapos elévülési határidőn belül módosította a keresetét, és kérte az alperesnek a valós piaci érték és kamatai megfizetésére kötelezését.

[25] A 2018. december 14-i keresetváltoztatás esetében arra is hivatkozott, hogy ahhoz az alperes beleegyezésére nem volt szükség, mivel előterjesztését az új jogszabály mint új tény indokolta. A 2019. április 11-i keresetváltoztatást ugyancsak a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdésének megfelelőnek tartotta. Ennek alátámasztásaként előadta, hogy a keresetindításkor szakvélemény még nem állt rendelkezésére, az csak 2019 tavaszán készült el, és csak azzal tudta bizonyítani, hogy az elvett kereskedelmi jogok piaci értéke 228.000.000 forint volt. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy az összegszerűség meghatározása a szakértő feladata, és a kártalanítás összegét a bíróság a szakértő közreműködésével állapítja meg.

[26] Ellentmondásosnak nevezte, hogy bár a másodfokú bíróság a 2019. április 11-i keresetváltoztatást megengedhetőnek tartotta, azt mégsem tekintette alkalmasnak az elévülés megszakítására. Ettől függetlenül sem értett egyet azzal a jogértelmezéssel, amely szerint a bíróság által megállapítandó összegű követelés a per folyamatban léte alatt elévülhet, különösen úgy, hogy a marasztalási keresetet az öt hónapos elévülési határidőn belül külön keresetváltoztatásban előterjesztette.

[27] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[28] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett, de azt a Kúria a Pfv.IV.21.510/2021/5. számú végzésével hivatalból elutasította.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[30] A Kúria a régi Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott – az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztató és a marasztalási összeget leszállító – rendelkezése sérti az Ectv. 75. § (4) bekezdését, valamint a régi Ptk. 325. § (1) bekezdését és 327. § (1) bekezdését.

[31] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [rég. Pp. 272. § (2) bek.]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pont].

[32] A felperes a felülvizsgálati kérelmében anélkül állította a régi Pp. 146/B. §-ának megsértését, hogy az ezzel összefüggő indokait ismertette volna. Emellett ugyan megsértett jogszabályhelyként tüntette fel a régi Pp. 146/A. §-át és 177. §-át, a jogi álláspontját azonban kizárólag a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdésével és 177. § (1) bekezdésével kapcsolatban fejtette ki. Ezek, a jogszabálysértés tartalmi körülírását nélkülöző felülvizsgálati támadások érdemben nem voltak vizsgálhatóak.

[33] A már említett régi Pp. 146/A. § (4) bekezdése a keresetváltoztatás kötelező jogi képviselő esetén alkalmazandó egyik szabályát tartalmazza. A szerint a felperes legkésőbb az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig megváltoztathatja keresetét, ha olyan tényre, bizonyítékra, illetve olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amely önhibáján kívül az első tárgyalást követően jutott a tudomására, és ezt igazolja. Az adott esetben a felperes utolsó, 2019. április 19-i keresetváltoztatását az idézett jogszabályi rendelkezés alapján mindkét fokú bíróság megengedhetőnek tartotta, és érdemben az abban meghatározott tartalmú keresetet bírálta el. Ennélfogva egyrészt helytálló volt a felperesnek az a felülvizsgálati hivatkozása, hogy a szóban forgó keresetváltoztatás a jogszabályi követelményeknek megfelelt, másrészt viszont ebben a körben az állított eljárási szabálysértés fel sem merülhetett. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a korábbi keresetváltoztatások közül kizárólag a 2018. december 14-i keresetváltoztatásra utalt, amelyet a másodfokú bíróság részben az érdemi tárgyalásra való alkalmatlansága, részben pedig a régi Pp. 146/A. § (1) bekezdésébe ütközése miatt, a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdésére tekintettel sem tartott megengedhetőnek. Ugyanakkor amellet, hogy a felperes az előbbi elutasítási okhoz társítható jogszabálysértést nem jelölt meg, és a jogerős ítélet indokolásában felhívott régi Pp. 121. § (1) bekezdés *e)* pontjának sérelmét nem állította, a 2018. december 14-i keresetváltoztatás megengedhetőségének vizsgálatát a későbbi szabályszerű keresetváltoztatás eleve szükségtelenné tette.

[34] Az alperes – a fentebb írtak szerint megváltoztatott – keresetnek teljes egészében helyt adó elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében az elsőfokú bíróság bizonyítékmérlegelését is támadta, hivatkozott a perben kirendelt szakértő szakvéleményének aggályosságára, és sérelmezte az általa felhasználni kívánt magánszakértői vélemény figyelembevételének mellőzését. Ebben a kérdésben azonban a másodfokú bíróság a felülbírálat során az elévülési kifogás megalapozottságára figyelemmel nem foglalt állást. Emiatt a szakvéleménynek a bizonyításra való alkalmasságát és a szakértői bizonyítás felvételének szabályszerűségét sem vizsgálta. Következésképpen a jogerős ítélet a szakértő alkalmazásának feltételeit

meghatározó régi Pp. 177. § (1) bekezdését nem sérthette, és a szabad belátás szerinti döntés szabályát tartalmazó régi Pp. 206. § (3) bekezdésének megsértését sem lehetett megállapítani. (Mindazonáltal a felperes a felülvizsgálati kérelmében az utóbbi jogszabályi rendelkezés tartalmát is tévesen határozta meg, az ugyanis nem állít fel semmiféle sorrendiséget a bizonyítékok között, és nem fogalmaz meg olyan követelményt, hogy a bíróságnak a kártérítés vagy egyéb követelés összegét elsődlegesen a szakértői vélemény alapján kell megállapítania.)

[35] A felperes az Ectv. 75. § (3) bekezdésének megsértését is állította, ezt azonban csupán azzal indokolta, hogy e jogszabályhely a bíróságok hatáskörébe utalja a kártalanítás összegének megállapítását, és ezért az ezzel összefüggő megállapítási kérelem nem tekinthető a régi Pp. 123. §-a szerinti megállapítási keresetnek. Ez a jogszabály-értelmezés azonban téves. Az Ectv. 75. § (3) bekezdésének második mondata szerint a kártalanítás összegét a felek megállapodása hiányában az egyesület székhelye szerint illetékes bíróság állapítja meg a jogoknak azok visszaszállása időpontjában képviselt valós piaci értéke alapján. Ez az eljárásjogi rendelkezés – ahogyan arra a felülvizsgálati ellenkérelmében az alperes is helyesen utalt – illetékességi szabályt tartalmaz. Önálló (sui generis) megállapítási kereset előterjesztését ugyanakkor nem teszi lehetővé, a kártalanítási igény bírósági úton való érvényesítése esetére nem határozza meg eltérően a kereseti kérelem fajtáját, s ezáltal a bíróságtól kérhető érdemi döntés tartalmát. Emiatt a perben eljáró bíróságok helytállóan fejtették ki, hogy a kereset valójában marasztalási keresetnek minősült, és azt ennek megfelelően bírálták el.

[36] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt további jogszabálysértések mindegyike az elévülés kérdéséhez kapcsolódott. Elévülési kifogás esetén a bíróságnak először abban a kérdésben kell döntenie, hogy a perbeli követelés elévült-e. Az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető, ezért a bíróság a keresetet érdemben nem bírálhatja el (BH 2006.220., BH 2013.189.). Az elévülési kifogás megalapozottságának vizsgálata ezért az adott esetben is meg kellett, hogy előzze a kereset érdemi elbírálását.

[37] A perben eljáró bíróságok a fentiek szerint – az alperes által az eljárás korábbi szakaszaiban ugyancsak kétségbe vont – aktív perbeli legitimáció fennállásának megállapítása után az alperes elévülési kifogásának megalapozottságát vizsgálták, és míg az elsőfokú bíróság a felperes igényérvényesítését az elévülési határidőn belülinek tartotta, addig a másodfokú bíróság a peresített követelés 35.000.000 forintot meghaladó részének elévülését állapította meg, amire tekintettel a keresetnek teljes egészében helyt adó elsőfokú ítélet megváltoztatásáról és a kereset részbeni elutasításáról határozott. E két ellentétes jogi álláspont közül az előbbi volt helytálló.

[38] Az Ectv. 75. § (4) bekezdése értelmében a (3) bekezdésből eredő kártalanítási igény – ha a Ptk. alapján egyéb okból még nem évült el – 2018. december 30. napján elévült; az elévülést kizárólag a (3) bekezdés szerinti bírósági eljárást megindító kereset benyújtása szakítja meg, az elévülés egyéb okból való megszakításának vagy nyugvásának helye nincs. Ez a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénytől és a perben még alkalmazandó régi Ptk.-tól is eltérő jogszabályi rendelkezés egyrészt az elévülést az említett határnaphoz köti, s ezáltal – a még el nem évült kártalanítási igények tekintetében – az általános elévülési időt lerövidíti, másrészt az elévülést megszakító jogi tények körét az Ectv. 75. § (3) bekezdése szerinti bírósági eljárásban történő igényérvényesítésre szűkíti le, harmadrészt az elévülés nyugvását kizárja. Minthogy a hivatkozott jogszabályhelyet megállapító 2018. évi XLVI. törvény 11. §-a ugyanezen törvény 12. §-a értelmében 2018. július 31-én lépett hatályba, azt – a felülvizsgálati kérelemben az időbeli hatállyal kapcsolatban megfogalmazott eltérő állásponttal szemben – a már folyamatban lévő perben is alkalmazni kellett. Mindezekre figyelemmel az alperes elévülési kifogását az elévülés említett különös szabályai és a régi

Ptk.-ban meghatározott, a felülvizsgálati kérelemben is feltüntetett általános szabályai alapján kellett elbírálni.

[39] Ennek során pedig – ahogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása is tartalmazza – abból kellett kiindulni, hogy a peresített kártalanítási igény az Ectv. 75. § (3) bekezdésének hatálybalépésekor, vagyis 2012. január 1-jén vált esedékessé. A régi Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint ekkor kezdődött elévülést a 2015. augusztus 25-én történt keresetindítás a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján megszakította, és ez azt jelentette, hogy a régi Ptk. 327. § (2) bekezdésének megfelelően az elévülés az azt megszakító peres eljárás jogerős befejezése után kezdődhetett újból. Mindezt elévülési kifogásában az alperes sem tette vitássá, állította azonban, hogy a kártalanítási igénynek a keresetben eredetileg követelt 35.000.000 forintot meghaladó része az Ectv. 75. § (4) bekezdésére tekintettel elévült. Kétségtelen, hogy az utóbbi jogszabályhely által megállapított elévülési idő leteltéig, azaz 2018. december 30-ig – a fentebb írtak szerint – a felperes keresetében 35.000.000 forint vonatkozásában kérte az alperes marasztalását, és a 228.000.000 forint megfizetése iránti kereseti kérelmet tartalmazó, szabályszerű keresetváltoztatást csak 2019. április 11-én terjesztette elő. A másodfokú bíróság ezért ezt az utóbbi keresetváltoztatást az elévülés megszakítására már nem tartotta alkalmasnak, és emiatt jutott arra a következtetésre, hogy a kártalanítási igény 35.000.000 forintot meghaladó része a régi Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében bírósági úton nem érvényesíthető. Ez a jogi következtetés azonban téves volt. Perindítás esetén ugyanis az elévülés megszakadása nem korlátozódik arra az összegre, amelynek a megfizetése iránt a keresetet benyújtották (Kúria Pfv.V.22.146/2017/8.). Ennélfogva a keresetindítás az adott esetben sem csupán a felperes által akkor meghatározott összegű kártalanítási igény tekintetében szakította meg az elévülést, ezért a további követelésrész bírósági úton történő érvényesítésének nem volt akadálya, és a kereset e részében további érdemi vizsgálat nélkül nem volt elutasítható. Az elévülési kifogás emiatt nem volt megalapozott, és az annak helyt adó jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Ectv. 75. § (4) bekezdését, a régi Ptk. 325. § (1) bekezdését és 327. § (1) bekezdését is sérti.

[40] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[41] A másodfokú bíróságnak az új eljárásban felülbírálati jogkörének a régi Pp. 253. § (3) bekezdése által kijelölt korlátai között, a fentiek figyelembevételével kell felülbírálnia az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[42] 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 75. § (3) és (4) bekezdés
1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) 325. § (1) bekezdés, 327. § (1) bekezdés
1952. évi III. törvény (rég Pp.) 146/A. § (4) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[43] I. Perindítás esetén az elévülés megszakadása nem korlátozódik arra az összegre, amelynek a megfizetése iránt a keresetet benyújtották.

[44] II. Az Ectv. 75. § (3) bekezdése önálló (sui generis) megállapítási kereset előterjesztését nem teszi lehetővé.

Záró rész

[45] A Kúria a régi Pp. 275. § (5) bekezdésének második mondata szerint csak a felülvizsgálati eljárásban felmerült költség összegét állapította meg, annak viselése kérdésében a másodfokú bíróság dönt. A felek – általános forgalmi adót tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költségének összegét a bírósági eljárásban

megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjára, valamint (5) és (6) bekezdésére figyelemmel, a kifejtett jogi képviselési tevékenység arányában személyenként 635.000 forintban állapította meg. A felperesnél ezen felül figyelembe kellett venni a megfizetett, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű (3.500.000 forint) felülvizsgálati eljárási illetéket.

[46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése szerint – az alperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[47] A végzés elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének *e)* pontja zárja ki.

Budapest, 2022. október 12.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró